

"MƏN DƏ UÇACAĞAM TANRIYA SARI"

Köhnə kitab barəsində yeni söz

Əslində bu başlığı seçməklə mən bir yanlışlığa yol verdim. Çünki kitabın, qəzetin, ümumiyyətlə, yazılı nə varsa onun köhnəsi olmur. O vaxta qədər ki, onu oxuyasan. Elə ki, oxudun, tanış oldun, yaddaşına, ürəyinə yazdın, nələrisə özününküləşdirdin, bax onda kitab da, qəzetdə olur sənin üçün köhnə. Təbii ki, bu köhnəlik dəyəre xələl gətirmir. Sadəcə, vərəqləri saraldır

Bax, bu mənada təqribən iki aya yaxın bundan öncə tələbə dostum Nizami Göydərənin kitabları düşdü əlimə. O kitablar ki, mən onları oxumamışdım. Əlimə düşən və oxumadığım kitabları adətım üzrə gözümün önündə saxlayıram. Zaman imkan verəndə, fəlekdən firsət oğurlayanda üz tutarm həmin kitablara; həmsöhbət oluram, dərdləşirəm. Və bəzən görürəm ki, bu kitablar dərdimə bir az məlhəm yaxıb, yaxud da dərdimin üstünə dərd əlavə edib. Çünki hər kitab həm də fərdi yazı adamı deməkdi. Fərdlər də müxtəlif olur. Bu prizmadan baxanda tələbəlikdən tanıdığım, sözünə, qələminə yaxşı bələd olduğum Nizami Göydərəlinin indi barəsində söhbət açmaq istədiyim kitabı mənim könlümü oxşadı, hislərimə, duyğularıma siqal çəkdi. 2007-ci ildə "Qanun" nəşriyyatında dəyərli həmkarım Nəriman Əbdürrəhmanlının redaktoruluğu və ön sözü ilə işıq üzü görmüş bu kitab 138 səhifədir. Amma kitabdakı şeirlər o səhifələrdəki həcmindən, yəni ifadə etdikləri fikir yükündən çox-çox həcmli, tutumlu və dəyərlidir. Bu yerdə Nəriman Əbdürrəhmanlının bir fikrini vurğulamaq məqamıdı. Nəriman bəy yazır ki, Nizami Göydərəli gəncliyindən könül verdiyi poeziyada artıq öz sözünü deməyi bacarıb". Bəli, mən özünə, sözünə bələd olduğum Nizami Göydərəli hələ tələbəlik illərimizdə maraqlı, düşündürücü, poetik fikirlərlə ədəbi ictimaiyyətin diqqətini çəkməmişdi. Ona görə də onun indi oxuduğum şeirləri məni o qədər də təəccübləndirmir. Çünki təəccübün zamanını o mənə tələbəlikdə yaşadıbdı. Və mən onun indi oxuduğum şeirlərində müdrikiliyi, həyat sirlərinə bələd olan, yaşamaı düşündürücü şəkildə varlığından keçirən bir söz adamının fikir karvanıyla yol-yoldaşıyam. Nizami yazır:

Dönüb təbiətin üzü də daha,
Dağları dumanı, çənsiz saxlayır.
Mən qurban demişəm yarın canına,
Yar canı gizləyib mənə saxlayır.
Zamana yığılıb dünya varına,
Nə aca qiymət var, nə harına.
Qocalar rəng yaxır ağ saqqalına,
Müdriklər saçını dənsiz saxlayır.

Fikirlər əyridi, başlar dumanlı,
Hər kəs ləkəli, hər kəs yamanlı.
Vedrayla qan içən əlləri qanlı,
Əlini hamıdan təmiz saxlayır.

... Nizami bəlaya düşür dilindən,
Qurbağa doğulur filin belindən.
Yar da xitiyarı alıb əlindən,
İsməti, həyanı sənsiz saxlayır.

Bəli, bu şeirin bütün bəndlərində demək olar ki, düşünməli, düşündükcə də fərqi nə varmalı kifayət qədər məqamlar

var. Adama elə gəlir ki, şair oxucuya nəsihət verir.

Amma yox, o sadəcə deməklə yanaşı, həm də rəsm çəkir - fikrin, sözün rəsmini. Oxuduqca həm də mənzərənin canlı şahidinə çevrilirsən. Ona görə də:

**Neyləyək
bu dünya bizə qənimdir,
insana Tanrının yazısı budur.
Bu dünya ya mənim,
nə də sənidir,
Ömür gəlib gedən qəfil yuxudur.**

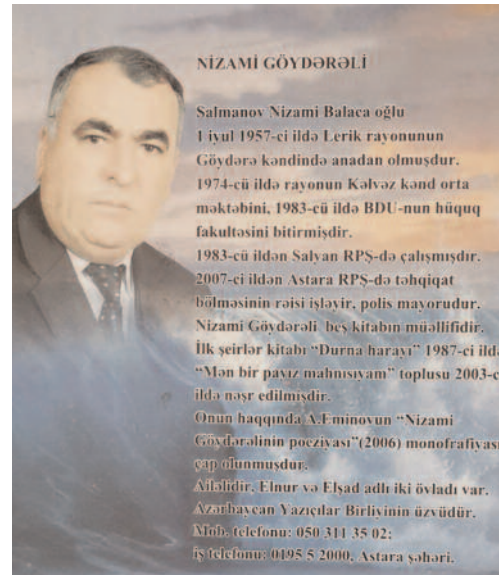
**Bir az çox
bir az az döysün gözümüz,
Nə fərqi yaşadıq,
doyub gedirik.
Yaxşı ki, gedirik,
təkcə özümüz,
Neçə özümüzü qoyub gedirik.**

Bax, "Baş daşı üçün yazı" adlanan bu şeirin son bəndindəki özümüzü qoyub getmək fikri məni silkələyir. Həqiqətən də biz cismimizi aparırıq. Sözümüz, əməlimiz, xatirələrimiz, bir az da kobud ifadə etsəm yaxşımız, pisimiz, rəhmətimiz, lənətimiz qalır bu dünyada. Ona görə də adamın könlündən gəlib keçir ki, bizdən qopub bu dünyada qalan özümüz sıxılmasın, sıxıntı çəkəsin. Çünki Nizami Göydərəli yazır ki:

**Könül istər,
çox şey istər...
Kaş ki, onu verən ola.
Gizli sevgi oyununda
Nə sən kimsəni görəsən,
Nə də səni görən ola...**

Mən Nizaminin bu "köhnə" kitabını oxuduqca qarşılaşdığım bir-birindən maraqlı və bəzən də təzadlı fikirlərin içərisində gözdən, könlədən kənarda çəkilib sözü unutmayan, sözün sadıq havadarlarından olan tələbə dostumun uğurlarına sevinirəm. Açığını deyim ki, başqa ciddi bir sahədə çalışıb o ciddi sahənin içərisində də sözə zaman tapmaq, sözlə məşğul olmaq özü bir pəhrəmanlıqdı. Görünür, Nizami Göydərəli gənclik illərindən başladığı sözə sudaqətli imiş. Ona görə də o, sözü özündən uzaq buraxmayıb, yaxasını həmişə əlində saxlayıb. Və yazıb:

**Tale qaranlıqdı, üzə gülüncə,
Məqsədim təmizdi, məramım incə.**

**Aqillər beynində sağlam düşüncə,
Nadanlar qəlbində kələk daşıyır.**

Yəqin ki, Nizaminin bu fikriylə siz də bir oxucu olaraq razılaşırsınız. Dünyanın indiki durumunda, sözün ayaqlar altına sərilədiyi bir vaxtda "kələyin-kələyin" sirrini açmaq, ona işarə vurmaq özü də bir cəsarət tələb edir. Mən Nizaminin "Buraxın, dərdimi yeyim" adlı poemasını oxuduqca şair dostumun bu dünyayla necə əlbəyaxa döyüşə çıxdığını müşahidə etdim. Birmənalı şəkildə mənə bəlli oldu ki, Nizami mübarizliyindən, mübarizəsindən geri çəkilməyib. Ona görə də hökmü, qətiyyətli bir şəkildə üzünü dünyaya tutub deyib:

**Haqqımı ver,
Haqsız Dünya!
Torpağımı, xalqımı ver!
Haqsız Dünya.
Şah İsmayıl Xətəidən miras qalan
ağlımı ver!
Haqsız dünya!
Haqqımı ver,
İranistan!
Haqqımı ver,
Ermənistan!
Firəngistan, haqqımı ver
Torpağımı, xalqımı ver
Haqsız dünya, haqsız dünya!**

**İçimdə qardaş həsrəti
Kükrəyib tufan qoxuyur.
Canımı vurdun sərhədə
Tikanları qan qoxuyur.
İçim çölümü görmür,
Özümə meydan oxuyur.
Qalx ayağa, atam oğlu
Çörəyin, suyun qan olub.
İstəmirəm bu çörəyi,
Yemirəm bu zəhrimarı -
Buraxın, dərdimi yeyim!
Buraxın, dərdimi yeyim!**

Bəli, bu kitabda müxtəlif mövzulu şeirlər toplanıb. Mövzu fərqi nə baxmayaraq, demək olar ki, hər bir şeirdə şəxsən mənim diqqətimi çəkən fikir yüküylə qarşılaşdım. Mənə yaşatdığı, diqqətə etdiyi və bəzən də onun xəbəri olmadan öz yaddaşıma köçürdüyüm bu uğurlu kitaba görə, Nizami Göydərəlini gec də olsa təbrik edirəm. Bir də ki, kitabın köhnəsi olmadığı kimi, yəqin ki, təbrikin də köhnəsi olmur.

Əbülfət MƏDƏTOĞLU

